

Maria Waloch

TASIEMCZYCE W 2001 ROKU

Słowa kluczowe: tasiemczyce, epidemiologia, Polska, 2001 rok

Key words: cestode infections, epidemiology, Poland, 2001

Występowanie tasiemczyc u ludzi w Polsce w 2001 r. oceniano na podstawie danych uzyskanych z kart selekcyjnych zakładanych w stacjach sanitarno-epidemiologicznych oraz wywiadów epidemiologicznych dotyczących bąblowicy i wągrzycy, stanowiących niezbędne źródło informacji epidemiologicznych i pomoc przy kontroli obowiązkowego leczenia tasiemczyc.

Ze względu na różnice w lokalizacji tasiemców w organizmie żywiciela i różnice epidemiologii zarażeń, występowanie tasiemczyc jelitowych i tkankowych zostanie omówione oddzielnie.

Dane uzyskane z poszczególnych województw wykazały, że u ludzi na terenie Polski w 2001 r. zarejestrowano 286 przypadków inwazji tasiemców jelitowych; zapadalność wynosiła 0,74 na 100 000 mieszkańców. Z porównania z danymi z roku 2000 wynika, że liczba zachorowań na tasiemczyce zmniejszyła się o około 35%.

Rozpowszechnienie tasiemczyc jelitowych u ludzi w poszczególnych województwach w Polsce w 2001 r., w zależności od środowiska i płci, przedstawia tabela I.

Najwyższą zapadalność zarejestrowano w województwach: kujawsko-pomorskim (2,81), opolskim (2,22); niską w podkarpackim (0,33), małopolskim (0,40) i wielkopolskim (0,42); najniższą w lubelskim (0,09),

Zachorowania na tasiemczyce jelitowe w 2001 r. częściej obserwowano u osób pochodzących ze środowiska miejskiego (215 przypadków, 75,17%) niż u osób ze środowiska wiejskiego (71 przyp., 24,83%). Inwazje tasiemców częściej występowały u mężczyzn (151 przyp., 52,80%) niż u kobiet (135 przyp., 47,20%).

Występowanie tasiemczyc jelitowych u ludzi w Polsce w 2001 r. w zależności od wieku chorych przedstawia tabela II. Stwierdzono, że tasiemczyce jelitowe najczęściej występowały u osób w wieku 30-39 lat (64 przypadki, 22,38%). Osoby w wieku 40-49 lat (56 przypadków, 19,58%) stanowiły drugą co do liczebności grupę chorych na tasiemczyce. Odsetek inwazji wzrastał wraz z wiekiem: od 3,85 % w grupie wieku 0-9 lat, do 22,38% w grupie 30-39 lat, a następnie malał do 3,15% powyżej 70-go roku życia.

Badaniami laboratoryjnymi potwierdzono 270 przypadków tasiemczyc jelitowych, tj. 94,41% ogółu zgłoszonych przypadków. Wśród wszystkich rozpoznanych tasiemczyc jelitowych (tab. III) dominowały przypadki wywołane przez *Taenia saginata* (195 przypadków, z czego 72,22% potwierdzono badaniami laboratoryjnymi; zapadalność

Tabela I. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2001 wg środowiska i płci
 Table I. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2001 according to the place of living and sex

Województwo	Środowisko		Płeć		Razem		
	wieś	miasto	mężczyźni	kobiety	liczba zachorowań	zapadalność na 100 000	
1	2	3	4	5	6	7	
1. Dolnośląskie	1	16	10	7	17	0,57	
2. Kujawsko-pomorskie	25	34	33	26	59	2,81	
3. Lubelskie	1	1	2	-	2	0,09	
4. Lubuskie	2	3	5	-	5	0,49	
5. Łódzkie	3	12	7	8	15	0,57	
6. Małopolskie	2	11	3	10	13	0,40	
7. Mazowieckie	8	23	18	13	31	0,61	
8. Opolskie	4	20	12	12	24	2,22	
9. Podkarpackie	2	5	5	2	7	0,33	
10. Podlaskie	3	5	4	4	8	0,66	
11. Pomorskie	4	25	12	17	29	1,32	
12. Śląskie	7	15	11	11	22	0,45	
13. Świętokrzyskie	4	9	8	5	13	0,98	
14. Warmińsko-mazurskie	1	15	5	11	16	1,09	
15. Wielkopolskie	4	10	9	5	14	0,42	
16. Zachodniopomorskie	-	11	7	4	11	0,63	
Polska	Liczba	71	215	151	135	286	0,74
	%	24,83	75,17	52,80	47,20	100,00	

0,50 na 100 000 mieszkańców). Inwazje *T. solium* stwierdzono u 2 chorych (0,74%, wykrytych przypadków); zapadalność 0,005. Zapadalność na tasiemczycę *T. solium* utrzymuje się od wielu lat na tym samym, niskim poziomie. Zachorowania na tę tasiemczycę zarejestrowano na terenie województw: dolnośląskiego i zachodniopomorskiego. Zarażenia *Taenia species* zanotowano u 71 osób (26,30% ogółu zgłoszonych przypadków; zapadalność 0,18). Poza tasiemczycami wywołanymi przez *Taenia*, u jednej osoby wykryto inwazję *Hymenolepis diminuta* (0,37% wszystkich przypadków; zapadalność 0,003) w województwie dolnośląskim. Zanotowano również jeden przypadek inwazji *Dipylidium caninum* (0,37%; zapadalność 0,003) w województwie świętokrzyskim.

W 2001 r. odsetek tasiemczyc zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego wyniósł 5,59% ogólnej liczby przypadków (tab. IV). Wysoki odsetek nie rozpoznanych tasiemczyc jelitowych zgłoszono w województwach: podlaskim (25,00%), pomorskim (20,69%) i lubuskim (20,00%). Liczba tasiemczyc jelitowych zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego oraz rozpoznanych jako inwazje *Taenia species* wynosiła łącznie 87 przypadków, tj. 30,42% ogólnej liczby przypadków. Zanotowano jej wzrost w porównaniu

Tab e l a II. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2001 wg wieku chorych

Tab l e II. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2001 according to the age of patients

Grupa wieku (lata)	Liczba przypadków	Odsetek ogółu
0-4	5	1,75
5-9	6	2,10
0-9	11	3,85
10-14	9	3,15
15-19	16	5,59
10-19	25	8,74
20-29	45	15,73
30-39	64	22,38
40-49	56	19,58
50-59	51	17,83
60-69	25	8,74
70+	9	3,15
Razem	286	100,00

Tab e l a III. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2001 wg rozpoznanego gatunku tasiemca

Tab l e III. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2001 confirmed by laboratory examinations

Województwo	Gatunek tasiemca					Razem	
	<i>Taenia saginata</i>	<i>Taenia solium</i>	<i>Taenia sp.</i>	<i>Hymenolepis diminuta</i>	<i>Dipyl canium</i>		
1	2	3	4	5	6	7	
1. Dolnośląskie	10	1	5	1	-	17	
2. Kujawsko-pomorskie	25	-	34	-	-	59	
3. Lubelskie	1	-	1	-	-	2	
4. Lubuskie	4	-	-	-	-	4	
5. Łódzkie	11	-	3	-	-	14	
6. Małopolskie	8	-	5	-	-	13	
7. Mazowieckie	22	-	9	-	-	31	
8. Opolskie	23	-	-	-	-	23	
9. Podkarpackie	2	-	5	-	-	7	
10. Podlaskie	6	-	-	-	-	6	
11. Pomorskie	23	-	-	-	-	23	
12. Śląskie	17	-	5	-	-	22	
13. Świętokrzyskie	11	-	-	-	1	12	
14. Warmińsko-mazurskie	13	-	1	-	-	14	
15. Wielkopolskie	11	-	2	-	-	13	
16. Zachodniopomorskie	8	1	1	-	-	10	
Polska	Liczba	195	2	71	1	1	270
	%	72,22	0,74	26,30	0,37	0,37	100,00

Table IV. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2001 zgłoszone bez rozpoznania laboratoryjnego

Table IV. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2001 registered without species identification

Województwo	Liczba	Procent+
Lubuskie	1	20,00
Łódzkie	1	6,67
Opolskie	1	4,17
Podlaskie	2	25,00
Pomorskie	6	20,69
Świętokrzyskie	1	7,69
Warmińsko-mazurskie	2	12,50
Wielkopolskie	1	7,14
Zachodniopomorskie	1	9,09
Razem	16	5,59+ +

+ - ogólnej liczby przypadków zgłoszonych w województwie

+ + - ogólnej liczby przypadków

Table V. Tasiemczyce tkankowe (bąblowica) u ludzi w Polsce w roku 2001 wg środowiska i płci

Table V. Larval cestode infections (echinococcosis) in humans in Poland in 2001 according to the place of living and sex

Województwo	Bąblowica					razem	zapadalność na 100 000
	wieś		miasto				
	K	M	K	M			
1	2	3	4	5	6	7	
Dolnośląskie	-	-	-	2	2	0,07	
Lubelskie	2	-	-	-	2	0,09	
Łódzkie	-	2	4	-	6	0,23	
Małopolskie	-	-	1	-	1	0,03	
Mazowieckie	-	3	4	-	7	0,14	
Podkarpackie	1	-	-	-	1	0,05	
Podlaskie	3	1	4	-	8	0,66	
Świętokrzyskie	3	1	-	1	5	0,38	
Warmińsko-mazurskie	1	-	-	-	1	0,07	
Wielkopolskie	-	-	-	1	1	0,03	
Zachodniopomorskie	-	1	2	-	3	0,17	
Liczba	10	8	15	4	37	0,10	
Polska	27,03	21,62	40,54	10,81	100,00		

K - kobiety, M - mężczyźni

do wartości z lat ubiegłych (1998-79 przyp., 13,1%; 1999-56 przyp., 12,81%; 2000-72 przyp., 16,40%).

Dane dotyczące tasiemczyc tkankowych uzyskane z poszczególnych województw wykazały, że u ludzi w Polsce zarejestrowano w 2001 r. 37 przypadków bąblowicy wywołanej przez *Echinococcus granulosus* (zapadalność 0,10). Przypadków wągryzcy nie zarejestrowano.

Rozpowszechnienie bąblowicy u ludzi w poszczególnych województwach w Polsce w 2001 r. wg środowiska i płci przedstawia tabela V.

Występowanie zachorowań na bąblowicę było nieomal jednakowe u ludności zamieszkującej tereny wiejskie (18 przypadków, 48,65% ogółu zachorowań) jak i miejskie (19 przyp., 51,35%). Częściej chorowały kobiety (25 przyp., 67,57% ogółu przypadków). Najwięcej zachorowań zanotowano na terenie województwa podlaskiego (8 przypadków, 21,62% ogółu przyp., zapadalność 0,66).

M Waloch

CESTODE INFECTIONS IN POLAND IN 2001

SUMMARY

In 2001, 286 intestinal cestode infections were registered in Poland. Among them 195 were caused by *Taenia saginata*, 2 by *T. solium*, 71 by *Taenia sp.*, 1 by *Hymenolepis diminuta*, and 1 by *Dipylidium caninum*. Moreover, 37 cases of echinococcosis were also registered.

The obtained results confirmed the low frequency of intestinal cestodoses in Poland.

Adres autorki:

Maria Waloch

Zakład Parazytologii Lekarskiej Państwowego Zakładu Higieny

Ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa